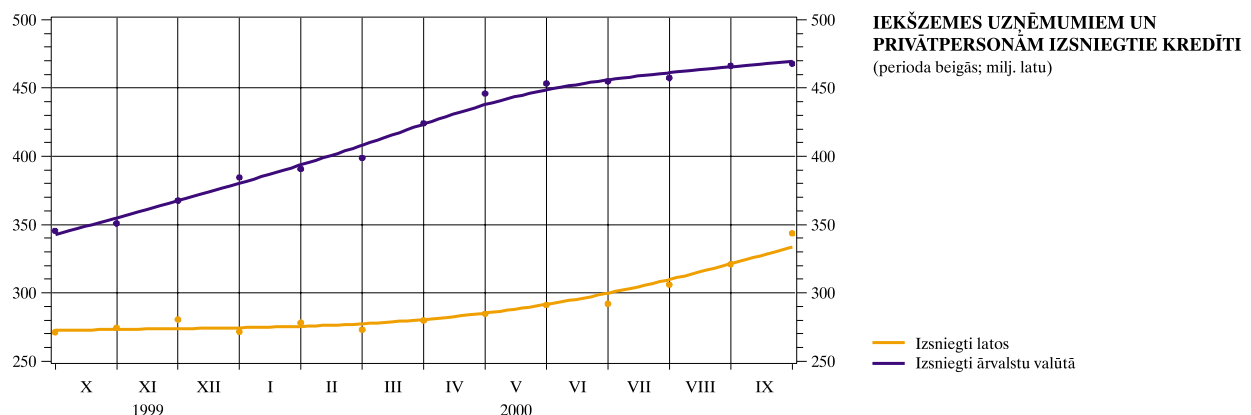

MONETĀRAIS BIĻETENS

9•2000

Tautsaimniecības rādītāji septembrī liecināja par pozitīvo tendenču attīstību. Augot ekonomiskajai aktivitātei, palielinājās arī naudas pieprasījums. Naudas piedāvājuma kāpumu ietekmēja neliels skaidrās naudas apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) un straujāks piesaistīto iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikuma pieaugums (salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi attiecīgi par 1.0% un 2.4%). Būtiski (par 3.1%) palielinājās iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums, bet kredītiestāžu aktīvi pieauga par 4.6% (līdz 2.5 mljrd. latu). Pa dzelzceļu pārvadāto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga (par 3.5%) galvenokārt sakarā ar eksporta un importa pārvadājumu kāpumu. Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 5.0%, šim rādītājam augot visās ostās. Bezdarba līmenis samazinājās līdz 7.9% (zemākais rādītājs kopš 1998. gada septembra). Patēriņa cenu indekss septembrī palielinājās tikai par 0.1%, bet gada inflācija saruka līdz 2.2% (gada pamatinflācija – 0.7%). Ražotāju cenu indekss rūpniecībā septembrī salīdzinājumā ar augustu palielinājās par 0.1%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – par 0.3%.

Nozīmīgs notikums finanšu tirgū bija septembra beigās Rīgas Fondu biržas oficiālajā sarakstā uzsāktā starptautiskās finanšu institūcijas *Nordic Investment Bank* latos denominēto obligāciju kotēšana (to kopējais emisijas apjoms – 10 milj. latu) un tas, ka ar 29. septembri Latvijas Banka refinansēšanas darījumos kā ķīlu sāka izmantot privātā sektora vērtspapirus.

Paātrinājās naudas piedāvājuma kāpums (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu septembrī – 27.0%, augustā – 25.4%). Plašā nauda salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi palielinājās par 22.9 milj. latu jeb 1.9%. Samazinoties banku sistēmas tīrājiem ārējiem aktīviem, naudas piedāvājuma pieaugumu nodrošināja iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikuma kāpums (par 24.1 milj. latu; pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu septembrī – 31.6%, augustā – 30.3%), kā arī neto kredīta valdībai palielināšanās (par 17.1 milj. latu). Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto ilgtermiņa kredītu īpatsvars sasniedza 75.8%, būtiski (par 22.6 milj. latu) augot latos, bet gandrīz nemainoties ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikumam. Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs) palielinājās par 4.2 milj. latu (pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 15.8%), bet iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu atlikums – par 18.8 milj. latu (33.7%). Pieprasījuma noguldījumu atlikums un termiņnoguldījumu atlikums palielinājās attiecīgi par 10.7 milj. latu un 8.1 milj. latu. Latos piesaistīto noguldījumu atlikums pieauga par 10.8 milj. latu, bet ārvalstu valūtā – par 8.0 milj. latu. Plašās naudas likvidākā daļa – M1 – pieauga par 10.9 milj. latu, bet kvazinauda – par 12.2 milj. latu.

Septembrī eiro vērtība turpināja samazināties gan attiecībā pret ASV dolāru, gan pret Japānas jenu. To joprojām noteica ASV tautsaimniecības straujais izaugsmes temps un bažas par augusta beigās Eiropas Centrālās bankas veiktās procentu likmju paaugstināšanas iespējamo nelabvēlīgo ietekmi uz Eiropas valstu ekonomisko attīstību. Eiro kursam attiecībā pret ASV dolāru noslīdot zemāk par 0.85, Eiropas Centrālā banka kopā ar ASV, Japānas, Lielbritānijas un Kanādas centrālo banku veica intervenci valūtas tirgū, tā īslaicīgi apturot eiro vērtības kritumu. Japānas jenas kursa kritumu attiecībā pret ASV dolāru noteica starptautiskās kredītreitingu aģentūras *Moody's Investors Service* veiktā Japānas kredītreitinga maiņa sakarā ar augošo valsts parādu. ASV dolāra un Lielbritānijas

sterliņu mārciņas kurss attiecībā pret latu pieauga (attiecīgi par 0.3% un 1.5%), bet eiro un Japānas jenas kurss samazinājās (attiecīgi par 0.6% un 1.0%).

Latvijas Bankas tīrie ārējie aktīvi septembra beigās bija 522.9 milj. latu (par 4.1% mazāk nekā augusta beigās, bet par 9.3% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā). Naudas bāzes samazināšanos (par 1.9%) galvenokārt noteica Latvijas Bankas valūtas mijmaiņas darījumu atlikuma krišanās salīdzinājumā ar augusta beigām. Valdības noguldījums centrālajā bankā saruka (par 11.8 milj. latu), un bankām izsniegto centrālās bankas kredītu atlikums pieauga (par 1.7 milj. latu; mēneša laikā izsniegto kredītu apjoms bija nedaudz mazāks nekā augustā).

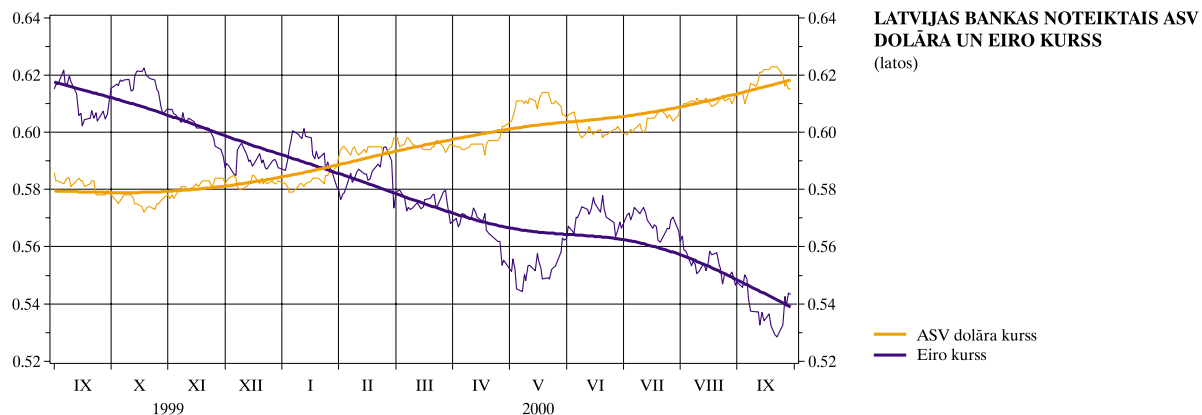
Iekšzemes starpbanku tirgus procentu likmes septembrī būtiski nemainījās (latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme bija 3.0%, bet šādiem darījumiem OECD valstu valūtās – 5.9%). Augoša banku likviditāte mazināja starpbanku tirgus apgrozījumu (latos veikto darījumu apjoms saruka par 20.7%, bet ārvalstu valūtā veikto darījumu apjoms – par 8.6%).

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām latos izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme septembrī nedaudz samazinājās, bet pieauga OECD valstu valūtās izsniegto kredītu vidējā svērtā procentu likme. Gan latos piesaistīto ilgtermiņa noguldījumu, gan OECD valstu valūtās piesaistīto īstermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme nemainījās, bet latos piesaistīto īstermiņa noguldījumu un OECD valstu valūtās piesaistīto ilgtermiņa noguldījumu vidējā svērtā procentu likme pieauga.

Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais deficīts 2000. gada pirmajos deviņos mēnešos sasniedza 63.6 milj. latu un fiskālais deficīts – 63.1 milj. latu. Valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts palielinājās straujāk un 2000. gada pirmajos deviņos mēnešos sasniedza 81.6 milj. latu. Gan pievienotās vērtības nodokļa, gan iedzīvotāju ienākuma nodokļa ieņēmumi septembrī sasniedza vislielāko mēneša ieņēmumu apjomu 2000. gadā, bet sakarā ar procentu samaksu par aizņēmumiem un ar izdevumiem kapitālieguldījumiem būtiski pieauga valsts pamatbudžeta izdevumi. Valsts speciālā budžeta fiskālais deficīts mazliet palielinājās (2000. gada pirmajos deviņos mēnešos – 34.3 milj. latu). Valdības parāds septembra beigās bija 554.2 milj. latu (samazinājums mēneša laikā – 4.3 milj. latu, t.sk. valdības ārējam parādam – 8.7 milj. latu).

Septembrī notikušajās 6 un 12 mēnešu parādzīmju izsolēs tika pārdots viss Finanšu ministrijas piedāvātais valsts vērtspapīru apjoms (12.0 milj. latu), diskonta likmēm sasniedzot 4.6% 6 mēnešu parādzīmēm un 5.7% 12 mēnešu parādzīmēm. Apgrozībā esošo valsts vērtspapīru atlikums palielinājās par 1.9% un septembra beigās bija 212.9 milj. latu.

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību augustā. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss

	2000	
	VIII	IX
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	5.7	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	-0.5	0.1
Gada (%)	2.5	2.2
Patēriņa cenu gada pamatinflācija (%)	0.9	0.7
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	96 867	94 270
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.1	7.9
Valsts pamatbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-67.4	-81.6
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	96.5	*
Imports	169.3	*
Bilance	-72.8	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2000	
	VIII	IX
Banku sistēma		
M2X	1 180.7	1 203.6
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	402.7	406.9
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	778.0	796.8
Pieprasījuma noguldījumi	472.7	483.4
Terminnoguldījumi	305.2	313.3
M2D	803.0	818.0
Tīrie ārējie aktīvi	611.4	599.7
Tīrie iekšējie aktīvi	569.3	603.9
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	787.6	811.7
Īstermiņa kredīti	195.5	196.5
Ilgtermiņa kredīti	592.1	615.2
Kredīts valdībai (neto)	72.8	89.9
Latvijas Banka		
M0	544.8	534.2
Skaidrā nauda apgrozībā	448.1	452.9
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	94.8	79.8
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	2.0	1.5
Tīrie ārējie aktīvi	545.1	522.9
Tīrie iekšējie aktīvi	-0.3	11.4
Kredīti	39.7	45.6
Bankām	42.6	44.3
Valdībai (neto)	-2.9	1.3
Pārējie aktīvi (neto)	-39.9	-34.3
Ārējās rezerves*	920.41	885.60
Zelts	67.84	69.05
Speciālās aizņēmuma tiesības	0	0
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.07	0.07
Ārvalstu konvertējamās valūtas	852.50	816.48

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU
VALŪTU KURSI**

	2000	
	VIII	IX
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	2.9	3.0
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	14.2	13.7
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	13.3	13.8
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	10.6	9.6
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	10.4	11.4
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaisīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.8	0.7
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.9	1.0
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	3.8	4.4
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.7	5.7
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	7.2	7.2
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	6.5	7.7
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6130	0.6150
Ls pret DEM	0.2795	0.2778
Ls pret GBP	0.8880	0.9010
Ls pret FRF	0.0833	0.0828
Ls pret 100 JPY	0.5780	0.5720
Ls pret EUR	0.5466	0.5433

palielinājās par 5.7%, produkcijas izlaidei augot apstrādes rūpniecībā (par 7.2%) un elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē (par 0.7%), bet sarūkot ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē (par 41.2%). Mazumtirdzniecības apgrozījums palielinājās par 17.0% (to noteica zemais bāzes līmenis un straujā lielveikalu attīstība).

Par tautsaimniecības izaugsmi liecina septembra nogalē publiskotie 2000. gada 2. ceturkšņa iekšzemes kopprodukta rādītāji (iekšzemes kopprodukta pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu – 4.8%, 2000. gada 1. pusgadā – 5.1%). Pieaugumu vienlīdz noteica gan preču sektora, gan pakalpojumu sektora attīstība. Pievienotā vērtība 2000. gada 1. pusgadā palielinājās apstrādes rūpniecībā (par 5.5%), būvniecībā (par 4.4%), mazumtirdzniecībā (par 5.9%), transportā, glabāšanā un sakaros (par 2.6%), finanšu starpniecībā (par 8.8%) un vairākās citās tautsaimniecības nozarēs.

	2000	
	VIII	IX
Banku rezerves	135.2	120.4
Nacionālā valūta banku kasēs	45.4	46.0
Noguldījumi Latvijas Bankā	89.9	74.4
Ārzemju aktīvi	1 246.0	1 326.1
Ārvalstu valūta banku kasēs	32.1	27.4
Prasības pret ārvalstu bankām	669.1	795.3
Prasības pret ārvalstu nebankām	403.5	351.4
Pārējie aktīvi	141.2	152.0
Prasības pret centrālo valdību (neto)	99.7	110.9
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-24.0	-22.4
Prasības pret valsts uzņēmumiem	46.1	46.4
Prasības pret privātuzņēmumiem	619.0	635.3
Prasības pret privātpersonām	132.6	140.1
Neklasificētie aktīvi	182.3	191.8
Pamatlīdzekļi	100.8	102.3
Nauda ceļā	6.7	9.2
Pārējie aktīvi	47.0	42.1
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	27.7	38.3
AKTĪVI PAVISAM	2 437.0	2 548.7
Pieprasījuma noguldījumi	285.7	292.4
Valsts uzņēmumu	37.7	39.6
Privātuzņēmumu	143.8	147.0
Privātpersonu	104.2	105.8
Termiņnoguldījumi	114.6	118.7
Valsts uzņēmumu	21.9	22.9
Privātuzņēmumu	33.7	33.8
Privātpersonu	59.0	62.0
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	377.7	385.7
Valsts uzņēmumu	13.4	16.5
Privātuzņēmumu	178.8	179.4
Privātpersonu	185.5	189.7
Tranzītfondi	22.2	22.2
Ārzemju pasīvi	1 179.7	1 249.2
Saistības pret ārvalstu bankām	232.1	215.2
Saistības pret ārvalstu nebankām	717.9	827.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	229.7	206.8
Saistības pret Latvijas Banku	42.6	44.3
Parāda vērtspapīri	10.1	9.0
Kapitāls un rezerves	214.0	217.6
Rezidentu	58.0	56.7
Nerezidentu	156.0	160.8
Uzkrājumi parādiem un saistībām	65.8	62.7
Neklasificētie pasīvi	124.5	147.0
Nauda ceļā	53.4	64.2
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	47.4	50.3
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	23.7	32.5
PASĪVI PAVISAM	2 437.0	2 548.7

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

© Latvijas Banka, 2000

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas moneitāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes interneta lapā (<http://dsbb.imf.org>). Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas interneta lapā (http://www.bank.lv/FinancialData/Latvian/index_LB.html).